

Przepisy wprowadzające *Zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki* (skrót angielski – CoC od *Commitments on Confidence in Statistics*) zostały wprowadzone do unijnego rozporządzenia nr 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej¹ (dalej: Rozporządzenie) w 2015 r. Zgodnie z tymi przepisami, państwa członkowskie Unii Europejskiej zobligowane zostały do zagwarantowania wdrożenia Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych² (dalej EKPS), będącego najważniejszym dokumentem wydanym na podstawie Rozporządzenia. EKPS rozwija w sposób szczegółowy zasady statystyczne wynikające z Rozporządzenia, a ich pełne wdrożenie jest gwarantem opracowywania niezależnych statystyk najwyższej jakości. Pośrednim celem EKPS jest więc zapewnienie zaufania publicznego do statystyki europejskiej poprzez określenie, w jaki sposób statystyka europejska ma być opracowywana, tworzona i rozpowszechniana³.

Rozporządzenie pozostawia w gestii państw członkowskich decyzję o formie, jaką przyjmą ich *Zobowiązania dotyczące zaufania do statystyki*, wskazując jedynie datę graniczną ich publikacji (9 czerwca 2017 r.). W polskim systemie statystycznym, wobec istnienia ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (dalej Ustawa) nie ma potrzeby tworzenia odrębnego dokumentu CoC. Zgodnie z zasadą pomocniczości⁴, **Główny Urząd Statystyczny** (dalej GUS) **traktuje ustawę jako polskie *Zobowiązanie dotyczące zaufania do statystyki*.**

Ustawa jest najważniejszym polskim aktem prawnym regulującym funkcjonowanie polskiej statystyki publicznej w sposób kompleksowy oraz dający rękojmię zachowania jej pełnej niezależności od wpływów politycznych, co jest jednym z kluczowych elementów zapewnienia wysokiej jakości opracowywanych danych statystycznych. Ustawę rozumieć należy również jako konkretne zobowiązanie dla polskiej administracji publicznej do działania zgodnie z jej przepisami oraz unormowaniami europejskimi, do których się bezpośrednio odwołuje. W konsekwencji, realizacja zadań statystyki publicznej zgodna z ustawą, prowadzi do utrzymania publicznego zaufania do statystyki tworzonej w kraju, w tym na potrzeby europejskie.

Jak wspomniano wyżej, ustawa zawiera bezpośrednie zobowiązanie dla polskiej statystyki publicznej do działania zgodnie z regułami EKPS, gwarantując tym samym najwyższy poziom jakości opracowywanych danych, ponieważ zgodnie z art. 25a ustawy:

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 223/2009 (WE) z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej. Pełny tekst dostępny na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02009R0223-20150608&from=EN>

² Dokument dostępny na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-catalogues/-/KS-02-18-142>

³ Szerzej na: <http://bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/jakosc-w-statystyce/>

⁴ Zasada pomocniczości (art. 5 ust 3 Traktatu o Unii Europejskiej) mówi, że w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, wykonując zadania określone w ustawie, kieruje się zasadami niezależności zawodowej, bezstronności, rzetelności i odpowiedzialności za wysoką jakość statystyk krajowych i międzynarodowych, zgodnie z europejskim kodeksem praktyk statystycznych, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 223/2009 (...)

Poza powyższym przywołaniem wprost niektórych z zasad jakości określonych w EKPS, ustawa w sposób bezpośredni lub pośredni zobowiązuje do stosowania w Polsce pozostałych z nich (szczegóły dostępne są w Załączniku do niniejszego streszczenia).

Ustawa jest publicznie dostępna w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz na stronach internetowych: GUS⁵ i Sejmu RP w bazie: Internetowy System Aktów Prawnych – ISAP⁶.

Jednocześnie stosowanie zasad EKPS monitorowane jest przez Eurostat w ramach odbywających się co kilka lat w krajach członkowskich Unii Europejskiej przeglądów partnerskich (ostatni w GUS odbył się w 2015 r.). W związku z powyższym Eurostat prowadził do końca 2019 r. coroczny monitoring wdrażania działań usprawniających po przeglądzie partnerskim. Najnowsza informacja o stanie wdrażania akcji usprawniających z drugiej rundy w polskiej statystyce publicznej jest publikowana na stronie internetowej GUS⁷.

Trzecia runda przeglądów partnerskich w krajach Europejskiego Systemu Statystycznego rozpoczęła się w pierwszym kwartale 2021 i potrwa do połowy roku 2023. Można o niej przeczytać na dedykowanej części portalu informacyjnego GUS⁸.

Załącznik: zestawienie obrazujące wyciąg z przepisów ustawy realizujących poszczególne zasady EKPS

---

⁵ Dokument dostępny na: <http://bip.stat.gov.pl/prawo/akty-prawne/ustawa-o-statystyce-publicznej/>

⁶ Dokument dostępny na: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19950880439/U/D19950439Lj.pdf>

⁷ Szerzej na: <http://bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/jakosc-w-statystyce/przeglad-partnerski/>

⁸ Szerzej na: <https://bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/jakosc-w-statystyce/przeglad-partnerski/iii-przeglad-partnerski/>